
عواطف در جامعه و فرهنگ ایرانی

گردآورنده و ویراستار علمی:

محمدسعید ذکایی

(استاد جامعه‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی)

فهرست

- ۷ پیش گفتار
- ۱۳ فصل یکم: مطالعات فرهنگی عواطف محمدسعید ذکایی
- فصل دوم: انسان‌شناسی فرهنگی عواطف: از عشق و خشم تا ترس و شرم حسین میرزائی
- ۴۳ فصل سوم: درآمدی بر فهم امید اجتماعی در ایران معاصر
- ۸۱ نعمت‌الله فاضلی
- فصل چهارم: جریان عاطفه در تاریخ و فرهنگ ایرانی: شمه‌ای از اختلالات هیجانی و مشکلات عاطفی ما
- ۱۲۵ مقصود فراستخواه
- فصل پنجم: قدرت نهادی و کنترل عواطف: پیکربندی من ایرانی در عصر شکل‌گیری دولت ایرانی شروین وکیلی
- ۱۵۳ فصل ششم: تحولات مفهوم شادی در ایران باستان مریم امن‌پور
- ۱۹۳ فصل هفتم: عواطف و تشکل‌های مردم‌نهاد در زمانه‌ی ما: تصاویری مردم‌نگارانه از ایران و جهان نهال نفیسی
- ۲۲۹ فصل هشتم: احساس خوشبختی ما ایرانیان سعیده امینی
- ۲۶۵ فصل نهم: بازنمایی‌های عواطف: سیاست فرهنگی و زیبایی‌شناسی عاطفه در شعر و ادبیات داستانی ایران
- ۲۹۹ عبدالله کریم‌زاده

فصل دهم: پارودی و منطق براندازی

- ۳۲۷ سیدعبدالرضا حسینی و محمدرضا رشیدی
فصل یازدهم: قدسیان اندوهگین رنج مقدس در تشیع و صورت‌بندی ساختار ادراک عاطفی زندگی شیعیان
- ۳۶۳ جبار رحمانی
فصل دوازدهم: سیاست‌های حافظه و شکل‌گیری احساسات
- ۳۹۵ جمعی در ایران پیشا/ پساانقلابی مسیحا والا
فصل سیزدهم: رژیم احساسات و تولید امر سیاسی: شکل‌گیری
- ۴۲۳ سوژه‌ی سیاسی در دانشگاه حامد کیا
فصل چهاردهم: گوش سپردن به سکوت: خوانشی نظری از «شهرزاد» در عبور از دوگانه‌ی عاشق راوی و معشوق خاموش
- ۴۵۷ سارا نادری

پیش‌گفتار

شاید در هیچ زمان دیگری در تاریخ، عواطف در چنین گستره و با چنین تراکمی در زندگی انسان حضور نداشته‌اند و شاید در هیچ مقطعی انسان‌ها به اندازه‌ی امروز به حضور و اهمیت آن‌ها توجه نشان نداده‌اند. انبوه کتاب‌ها و متون و گفت‌وگوهای علمی و شبه‌علمی، که بر اهمیت مدیریت عواطف و جست‌وجوی راه‌های خوشبختی و فاصله‌گیری از رنج و اندوه تأکید دارند، کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی مبتنی بر تقویت تمرکز و کنترل نفس و قوای ذهنی، رونق یا احیای ارزش‌های دینی در بسیاری از میدان‌های اجتماعی، پیوند نزدیک‌تر سیاست و فرهنگ سیاسی با عواطف، عمیق‌تر شدن تنش‌ها و شکاف‌های سیاسی، حضور هم‌زمان نسخه‌های متنوع تاریخی، قومیتی، نسلی و زبانی در تفسیر و اجرای فرهنگ‌های عاطفی، تسخیر فرهنگ عمومی با رسانه‌های نو و شبکه‌های اجتماعی، دشوار و پیچیده‌شدن تنظیم مناسبات بین‌فردی در حوزه‌های عمومی و خصوصی (خانواده، خیابان، فضای کار و مانند آن) و بسیاری از زمینه‌ها و شرایط مشابه باعث گشایش اقتصاد و فرهنگ جدیدی در مسیر فهم و تحلیل عواطف شده است. استعاره‌هایی چون چرخش عاطفی، جامعه‌ی پساعاطفه و تعابیر مشابه دیگر واکنشی به این تحولات است.

فارغ از ظرفیت‌ها، میدان‌ها و گفت‌وگوهایی که دین برای آزادسازی یا مدیریت عواطف فراهم می‌آورد و در اغلب موارد وجهی هنجاری نیز می‌یابد، عواطف در گفت‌وگوهای عمومی در ایران عموماً با دلالت‌هایی حاشیه‌ای، زائد و گاه منفی